

Motion till riksdagen 2005/06:So528

av Tasso Stafilidis (v)

Surrogatmoderskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning om tillåtande av surrogatmoderskap.

Bakgrund

Efter en ändring i lagen (1988:711) om befruktning utanför kroppen är det möjligt för en kvinna som är sambo eller gift med en man att ta emot ett donerat ägg från en annan kvinna under förutsättning att ägget befruktats med mannens sperma. Enligt gällande lag är det dock inte möjligt att få behandling med ett donerat ägg som befruktats med sperma från någon utomstående givare. Att ett par får barn efter behandling med både donerat ägg och donerad sperma skulle medföra att barnet inte är biologiskt barn till någon av föräldrarna, och likheten med adoption blir då slående.

Surrogatmoderskap

Surrogatmoderskap är en medicinsk term för att ett utanför kroppen befruktat ägg från en kvinna införs i en annan kvinnas livmoder där fostret utvecklas. Surrogatmodern föder i fullgången tid barnet men är alltså inte genetisk mor till detta. En form av surrogatmoderskap föreligger då en utomstående kvinna, som blivit med barn genom insemination med sperma från mannen i ett parförhållande, efter barnets födelse och vanligen mot betalning överlämnar barnet till det "beställande" paret. De sistnämnda tar hand om barnet och blir barnets sociala och rättsliga föräldrar.

Ett argument som framförs är att fattiga kvinnor skulle bli utnyttjade, då de företrädesvis skulle bli de kvinnor som väljer att genomgå ett surrogatmoderskap. Tittar man på fallet med Theresa McLaughlin, en kvinna som födde ett barn åt en företagarfamilj, ser man att det inte alls behöver vara fattiga kvin-

Fel! Okänt namn på

nor som föder barnen, utan det kan vara kvinnor som vill ge ett par glädjen av att ha barn. Argumentet bygger också på åsikten att fattiga kvinnor inte kan tänka eller förstå själva. Det är dessutom svårt att påvisa kausala samband mellan surrogatmoderskap och försämrade villkor för kvinnor. Enligt inseminationsutredningen strider surrogatmoderskap mot flera olika rättsgrundsatser (SOU 1985:5). Främst anses reglerna om adoption lägga hinder i vägen eftersom adoption enligt svensk rätt inte får beviljas om vederlag lämnats eller utfästs. Inseminationsutredningens slutsats är att surrogatarrangemang inte skulle vara möjliga att genomföra utan omfattande lagändringar.

Enligt min mening är det tydligt att den främsta anledningen till att inte tillåta surrogatmoderskap är av moralisk karaktär. Den rådande uppfattningen är att surrogatmoderskap är oetiskt. Vissa ser metoden som en form av barnhandel, andra liknar den vid "reproduktiv prostitution". Somliga menar att metoden i sig är exploaterande och en kränkning av "ovärderliga" värden, att surrogatmoderskap är "snuskigt", i synnerhet om det förekommer ekonomiska motiv bakom arrangemangen (K. Jönsson "Det förbjudna moderskapet. En moralfilosofisk undersökning av surrogatmödraskap"). Förbudet mot surrogathantering tycks mest likna ett slags morallag, eftersom den syftar till att bestraffa handlingar som inte med nödvändighet är skadliga för någon. Enligt min mening bör en utredning tillsättas för att utreda frågan om tillåtande av surrogatmoderskap. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 1 oktober 2005

Tasso Stafilidis (v)